

2015-55

Indelåsning på patientstue – retssikkerhed og dokumentation

Ombudsmanden modtog oplysning om, at en patient på Sikringsafdelingen (retspsykiatrisk afdeling med fængselsmæssig sikkerhed) havde været låst inde på sin patientstue i 2½ år. Aflåsning af patientstuer kan ske efter psykiatrilovens § 18 a. Ombudsmanden bad Sikringsafdelingen og Region Sjælland om en udtalelse om anvendelsen af døraflåsning over for den pågældende patient og om en redegørelse for forløbet i sagen.

Da ombudsmanden havde gennemgået udtalelsen, blev der holdt et møde med Region Sjælland og Sikringsafdelingen. Det kom frem, at cirka halvdelen af patienterne på Sikringsafdelingen havde aflåst dør til deres patientstue i et ikke ubetydeligt omfang.

Ombudsmanden udtrykte bekymring for dokumentationsniveauet i sager om døraflåsning. Bl.a. fremgik det ikke, om beslutningerne løbende blev revurderet, og hvilke tiltag der måtte blive taget for at undgå skadelige virkninger af indelåsningen. Bekymringen gik både på patienternes retssikkerhed og på myndighedernes mulighed for efterfølgende at dokumentere forløbet.

Da den pågældende patients advokat indbragte døraflåsningen for domstolene, trådte ombudsmanden ud af den konkrete sag, men fortsatte sin undersøgelse af Sikringsafdelingens generelle procedurer mv., i forbindelse med at en patientstue aflåses.

Afdelingen og regionen tog herefter initiativ til at udarbejde reviderede retningslinjer for tvangsindgrebet. Da ombudsmanden havde modtaget underretning om de reviderede retningslinjer, afsluttede han sagen.

(Sag nr. 15/00622)

7. juli 2015

Almindelige emner
1.9Forvaltningsret
115.3 – 115.9 – 24.5Menneskerettigheder
1.9

I det følgende gengives ombudsmandens afsluttende brev i sagen, stilet til Region Sjælland, Psykiatrien:

I brev af 9. februar 2015 meddelte jeg Region Sjælland, Psykiatrien, Psykiatrihuset, at jeg – foranlediget af mødet den 8. december 2014, hvor det bl.a. blev oplyst, at ca. halvdelen af patienterne på Sikringsafdelingen har aflåst dør til patientstuen – havde besluttet at fortsætte min generelle undersøgelse af Afdelingen for Retspsykiatri, Sikringens¹ generelle procedurer mv., i forbindelse med at der sker aflåsning af en patientstue. Jeg henviste i den forbindelse til ombudsmandslovens § 17, stk. 1.

Jeg bad i den forbindelse om underretning om resultatet af den gennemgang, som regionen i brev af 27. januar 2015 (som opfølgning på mødet den 8. december 2014) oplyste at ville iværksætte af retningslinjerne (Instruks om udfyldelse af tvangsprotokoller i Afdelingen for Retspsykiatri) med henblik på en eventuel opdatering af disse.

Det fremgik af brevet af 27. januar 2015, at Psykiatrien Region Sjælland havde anmodet afdelingsledelsen for Afdelingen for Retspsykiatri om at iværksætte initiativer, der skaber større sammenhæng og gennemsigtighed mellem på den ene side de tiltag, der iværksættes i forhold til den enkelte patient, og på den anden side de informationer og oplysninger, der journaliseres og registreres om patienten.

Som et konkret eksempel herpå nævntes, at der ønskedes yderligere registrering af oplysninger om de tilbagevendende tilsyn hos patienterne samt styrkelse af journalisering af begrundelser for iværksættelse og opretholdelse af døraflåsning. Det anførtes, at der i processen ville blive lagt vægt på, at der ikke blev etableret procedurer mv., som er unødigt bureaukratiske og vanskelige at anvende i det daglige arbejde.

Jeg har i fortsættelse heraf modtaget brev af 11. juni 2015 med bilag fra Region Sjælland, Psykiatrien, Psykiatrihuset.

I brevet bemærker Region Sjælland, Psykiatrien, Psykiatrihuset, indledningsvis, at anvendelse af døraflåsning af patientstuer i Sikringsafdelingen sker i henhold til psykiatrilovens bestemmelser herom samt i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelsen om anvendelse af anden tvang end frihedsberøvelse på psykiatriske afdelinger (bekendtgørelse nr. 1338 af 2. december 2010).

¹ Det officielle navn for Sikringsafdelingen på daværende tidspunkt.

I tilknytning hertil anfører Psykiatrien Region Sjælland følgende:

”Psykiatriloven fastlægger ikke nærmere vilkår for opfølgning m.v., der skal iagttages ved anvendelse af døraflåsning i Sikringsafdelingen. I bekendtgørelse nr. 1338 er der beskrevet gennemførelse af tilsyn med de patienter, der måtte være underlagt døraflåsning. Hverken loven eller den tilhørende bekendtgørelse angiver således nærmere retningslinjer for opfølgning i form af registrering af den anvendte døraflåsning, eller andre forhold vedrørende døraflåsning.

Sikringsafdelingen har hidtil anvendt en lokal retningslinje, der supplerende beskrev anvendelsen af døraflåsning samt vilkår i forbindelse hermed.”

Afdelingen for Retspsykiatri har i løbet af foråret 2015 drøftet denne retningslinje og udarbejdet en ny retningslinje om tilsynspligt ved anvendelse af døraflåsning i Sikringsafdelingen. Jeg har modtaget en kopi af denne.

Om den nye retningslinje (Tilsynspligt vedr. døraflåsning, Afdelingen for Retspsykiatri) anfører Psykiatrien Region Sjælland bl.a. følgende i brevet af 11. juni 2015:

”Retningslinjen indeholder i lighed med den tidligere version en beskrivelse af procedurer for gennemførelse af tilsyn med de patienter, hvor det er fundet nødvendigt at anvende døraflåsning i h. t. psykiatriloven. Derudover er der nu indføjet en beskrivelse af procedurer for det lægelige tilsyn med anvendelse af døraflåsning og dokumentation heraf.

Der udfyldes som hidtil tvangsprotokoller ved anvendelse af døraflåsning af patientstuer.

Retningslinjen har endvidere fået tilføjet beskrivelser af det plejemæssige tilsyn, herunder et detaljeret ugeskema (vedlagt) for den enkelte patient, hvor faste rutiner og aktiviteter samt ekstraordinære aktiviteter fremgår. Skemaet kan anvendes i forhold til alle patienter i Sikringsafdelingen. Aktiviteterne – og tilføjelser eller afvigelser fra disse – registreres i patientjournalen under en særlig notattype.

Endelig har retningslinjen fået tilføjet et afsnit, der beskriver revurdering af anvendelsen af døraflåsning samt beskrivelse og dokumentation heraf.”

Det fremgår endelig af brevet af 11. juni 2015, at det – ud fra en samlet vurdering af det lovmæssige grundlag og de initiativer, der er iværksat – er psykiatrilovens opfattelse, at der ikke for nuværende er behov for yderligere tiltag.

På denne baggrund har jeg besluttet at afslutte min generelle undersøgelse af Sikringsafdelingens generelle procedurer mv., i forbindelse med at der sker aflåsning af en patientstue.

Jeg har lagt særlig vægt på, at jeg går ud fra, at det udtrykkeligt anføres i patientjournalen, at der er sket revurdering af behovet for at opretholde døraflåsningen af egen patientstue efter en uge og herefter hver måned, og at denne revurdering er foretaget af en læge.

Jeg henviser i den forbindelse til, at "overlægen til stadighed har ansvaret for, at også aflåsning af patientstue ikke foretages i videre omfang end nødvendigt", jf. bemærkningerne til bestemmelsen i psykiatrilovens § 21, stk. 1, i lovforslag af 8. maj 2002 om ændring af lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien.

Jeg har sendt en kopi af dette brev til Afdelingen for Retspsykiatri, Sikringen.

Jeg har – ved kopi af dette brev og Region Sjælland, Psykiatrien, Psykiatrihusets, brev af 11. juni 2015 med bilag – samtidig orienteret Tilsynet i henhold til grundlovens § 71 og Sundheds- og Ældreministeriet om sagen.

Jeg foretager mig herefter ikke mere i sagen.